

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 11/20

Λουξεμβούργο, 4 Φεβρουαρίου 2020

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-515/17 P και C-561/17 P
Uniwersytet Wrocławski και Πολωνία κατά Εκτελεστικού Οργανισμού
Έρευνας (REA)

Το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η ύπαρξη συμβάσεως διδασκαλίας μεταξύ διαδίκου και του δικηγόρου του θίγει την απαίτηση περί ανεξαρτησίας του νομικού εκπροσώπου ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης

Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο αναιρεί την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

Με την απόφαση Uniwersytet Wrocławski και Πολωνία κατά REA (συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-515/17 P και C-561/17 P), που εκδόθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 2020, το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου αναιρέσε τη διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου¹ με την οποία απορρίφθηκε ως προδήλως απαράδεκτη η προσφυγή του Πανεπιστημίου του Wrocław κατά αποφάσεων του Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας (REA), με το σκεπτικό ότι ο εκπροσωπών το πανεπιστήμιο αυτό νομικός σύμβουλος δεν πληρούσε την περί ανεξαρτησίας απαίτηση την οποία θέτει ο Οργανισμός² του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Οργανισμός).

Στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος, ο REA συνήψε σύμβαση επιδοτήσεως με το Πανεπιστήμιο του Wrocław. Εντούτοις, διαπιστώθηκε ότι το πανεπιστήμιο δεν τηρούσε τους όρους της συμβάσεως αυτής και κατά συνέπεια ο REA κατήγγειλε την εν λόγω σύμβαση και απέστειλε τρία χρεωστικά σημειώματα, τα οποία το Πανεπιστήμιο του Wrocław εξόφλησε.

Το Πανεπιστήμιο του Wrocław άσκησε στη συνέχεια προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου με αίτημα μεταξύ άλλων την ακύρωση των αποφάσεων του REA περί καταγγελίας της συμβάσεως επιδοτήσεως και περί επιβολής στο ως άνω πανεπιστήμιο της υποχρεώσεως να επιστρέψει μέρος των καταβληθεισών επιδοτήσεων. Επειδή ο νομικός σύμβουλος που εκπροσωπούσε το πανεπιστήμιο συνδεόταν με αυτό με σύμβαση διδασκαλίας, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την εν λόγω προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη.

Επιληφθέν αιτήσεων αναιρέσεως που ασκήθηκαν από το Πανεπιστήμιο του Wrocław (υπόθεση C-515/17 P) και από τη Δημοκρατία της Πολωνίας (υπόθεση C-561/17 P), το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το άρθρο 19 του Οργανισμού περιέχει δύο αυτοτελείς και σωρευτικές προϋποθέσεις όσον αφορά την εκπροσώπηση, σε ευθείες προσφυγές ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης, διαδίκου μη εμπύπτοντος στα δύο πρώτα εδάφια του άρθρου αυτού. Η πρώτη προϋπόθεση³ επιβάλλει την υποχρέωση εκπροσώπησης ενός τέτοιου διαδίκου ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης από «δικηγόρο». Η δεύτερη προϋπόθεση⁴ προβλέπει ότι ο δικηγόρος ο οποίος εκπροσωπεί τον διάδικο αυτό πρέπει να έχει δικαίωμα παραστάσεως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή άλλου κράτους συμβαλλόμενου στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ).

Παρατηρώντας ότι ο νομικός σύμβουλος του Πανεπιστημίου του Wrocław πληρούσε τη δεύτερη προϋπόθεση, το Δικαστήριο εξέτασε αν επληρούτο εν προκειμένω η πρώτη προϋπόθεση.

Καταρχάς, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, εφόσον δεν γίνεται παραπομπή στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, η κατά το άρθρο 19 του Οργανισμού έννοια του «δικηγόρου» πρέπει να

¹ Διάταξη της 13ης Ιουνίου 2017, Uniwersytet Wrocławski κατά REA (T-137/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:407).

² Άρθρο 19 του Οργανισμού.

³ Διαλαμβανόμενη στο άρθρο 19, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού.

⁴ Διαλαμβανόμενη στο άρθρο 19, τέταρτο εδάφιο, του Οργανισμού.

ερμηνεύεται κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο λαμβανομένου υπόψη όχι μόνον του γράμματος της διατάξεως αυτής, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται και του σκοπού της. Συναφώς, υπογράμμισε ότι, βάσει του γράμματος του άρθρου αυτού, ένας «διάδικος» ο οποίος δεν εμπίπτει στα δύο πρώτα εδάφια του εν λόγω άρθρου δεν επιτρέπεται να παρίσταται αυτοπροσώπως ενώπιον δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης, αλλά πρέπει να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες τρίτου προσώπου, και ειδικότερα δικηγόρου, σε αντίθεση με τους διαδίκους που εμπίπτουν στα προαναφερθέντα δύο πρώτα εδάφια, οι οποίοι δύνανται να αντιπροσωπεύονται από εκπρόσωπο. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η επιταγή της εκπροσώπησης από δικηγόρο κατά το άρθρο 19 του Οργανισμού αποσκοπεί πρωτίστως στη βέλτιστη δυνατή προστασία και υπεράσπιση των συμφερόντων του εντολέα, με πλήρη ανεξαρτησία καθώς και σύμφωνα με τον νόμο και τους επαγγελματικούς και δεοντολογικούς κανόνες. Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι η έννοια της ανεξαρτησίας του δικηγόρου, στο ειδικό πλαίσιο του συγκεκριμένου άρθρου του Οργανισμού, δεν ορίζεται μόνο με αρνητικό τρόπο, δηλαδή με την απουσία εργασιακής σχέσεως, αλλά και με θετικό τρόπο, με παραπομπή στους κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας. Στο πλαίσιο αυτό, το καθήκον ανεξαρτησίας που υπέχει ο δικηγόρος δεν νοείται ως απουσία οποιουδήποτε συνδέσμου με τον εντολέα του αλλά ως απουσία συνδέσμων που θίγουν προδήλως την ικανότητά του να φέρει εις πέρας το υπερασπιστικό του έργο υπηρετώντας κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα συμφέροντα του εντολέα του.

Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι δεν είναι επαρκώς ανεξάρτητος, έναντι του νομικού προσώπου το οποίο εκπροσωπεί, ο δικηγόρος ο οποίος έχει αναλάβει σημαντικές διοικητικές και οικονομικές αρμοδιότητες στο πλαίσιο του ως άνω νομικού προσώπου, που τον καθιστούν υψηλόβαθμο στέλεχος του εν λόγω νομικού προσώπου, με αποτέλεσμα να υπονομεύεται η ιδιότητά του ως ανεξάρτητου τρίτου, ο δικηγόρος ο οποίος κατέχει διευθυντική θέση στο πλαίσιο του νομικού προσώπου που εκπροσωπεί ή και ο δικηγόρος ο οποίος κατέχει μετοχές της εταιρίας που εκπροσωπεί και προΐσταται του Διοικητικού Συμβουλίου της.

Εντούτοις, δεν μπορεί να εξομοιωθεί με τέτοιες καταστάσεις η περίπτωση στην οποία ο νομικός σύμβουλος όχι μόνο δεν υπερασπιζόταν τα συμφέροντα του Πανεπιστημίου του Wrocław στο πλαίσιο σχέσης εξάρτησης με το πανεπιστήμιο αυτό, αλλά επιπλέον συνδεόταν με το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο απλώς με σύμβαση αφορώσα την άσκηση διδακτικών καθηκόντων στο εν λόγω πανεπιστήμιο. Κατά το Δικαστήριο, ένας τέτοιος σύνδεσμος δεν επαρκεί ώστε να θεωρηθεί ότι ο ως άνω νομικός σύμβουλος τελούσε σε κατάσταση που προδήλως έθιγε την ικανότητά του να υπερασπιστεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, με πλήρη ανεξαρτησία, τα συμφέροντα του εντολέα του.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι το Γενικό Δικαστήριο είχε υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι απλώς και μόνον η ύπαρξη, μεταξύ του Πανεπιστημίου του Wrocław και του εκπροσωπούντος αυτό νομικού συμβούλου, σύμβασης αστικού δικαίου αφορώσας την άσκηση διδακτικών καθηκόντων ήταν ικανή να θίξει την ανεξαρτησία του ως άνω συμβούλου λόγω του κινδύνου να επηρεαστεί, εν μέρει τουλάχιστον, η επαγγελματική γνώμη του συμβούλου αυτού από το επαγγελματικό περιβάλλον του. Για τον λόγο αυτό, το Δικαστήριο αναίρεσε την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ : Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582